

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Beeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felzárkások intézendők.

Telefon szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvas szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 12 ft.
Félévre ———— 6 „
Negyedévre ———— 3 „
Egy hóra ———— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik mindennap

vásár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybeeskerek, 1896.

XXV. évfolyam, 153. szám.

Hétfő, július 6.

A választások.

Nagybeeskerek, július 6.

A sápadt félelem és a szorongó aggodás, hogy a legközelebbi országgyűlési választások alatt az annyira megszeretett mandátumok nagy, talán legnagyobb része veszendőbe mehet, oka annak, hogy majdnem valamennyi ellenzéki lap időelőtt az új választások kérdésével foglalkozik. Egyáltalán mi sem létezik, ami ezeket az új választásokat aktuális égető kérdéssé tenné és a politikai láthatáron nincs egyetlen jel sem, amely megmagyarázná a tapasztalható balsejtelmű sietséget, melylyel az összes ellenzéki pártárványlatok választási urnák felette veszedelmes mélységébe szeretnének rohanni. Mint az esti pillangó vakon neki röpi a romlását okozó lángnak, úgy az ellenzék is, az elpusztulástól való félelemből, pusztulását, a mily gyorsan csak lehet, akarja vak dühében előidézni: kihívja a szabadelvű Magyarország bíraskodását és keresi a saját megsemmisülését.

A szabadelvű Magyarország nem tűri a vak reakciót és vallási fanatizmust. Magyarország kizárólag polgári szabadelvűségének és törvényhozása szabadelvű fellegének köszöni államiságának ezeréves fennállását. A magyar szereti vallását és tiszteli felebarátjának vallási meggyőződését; de nem papi rabszolga és nem barátja a vallás-háborúknak. A magyar szabadelvű és alkotmányos érzületű, de holmi nemzetközi szocialdemokrácia eszközével nem adja oda magát, amelynek az általános szavazati joggal a tulajdon elosztása a célja. Ezenfelül Magyarország ezeréves fennállása óta mindig monarchikus és alkotmányos érzelmű volt, tehát semmi örült stréber kedvéért sem fog az anarchia és a demagogia karjaiba rohanni.

A fekete ellenzéki urak tehát rettentés itélet elé mennek, midőn újból a nemzet itélkezése alá vetik magukat és innen ered az új választások határidejének foly-

tonos találgatása és kutatása, melyek elé az összes pártok közt a kormánypárt tekinthet a legnyugodtabban és a győzelem legnagyobb bizalmával. Mert ennek az országgyűlésnek egész tartalma alatt ez a párt folyton feladata magaslatán állt, bátran és minden mellékgondolat nélkül kibontotta a szabadelvűség zászlóját, melyet a párt nemcsak lefelé, hanem felfelé is védelmezett és az ellenségek ellen ép oly bátran megvédett, mint a saját szőkevény testvérei ellen. Aláni, vagy bukni akart a szabadelvű eszmével. A saját ereje, harci bátorsága és lelkesedése megvédte a pártot a bukástól és ez által állása az országban oly erős és biztos lett, amilyen azelőtt soha sem volt, mikor még a közjogi eszme zászlója alatt vonultak a pártok a választási harcokba. Ma már nem az 1867-i kiegyezés ellenségei és barátai állnak egymással szemben a választási urnáknál. A nemzeti gondolat, a nemzeti eszme nincs veszedelemnek kitéve, Magyarország független államisága minden irányban biztosítva van. Ma a szabadelvűséggel Magyarországon a sötét reakció és a társadalmi forradalom áll szemben és ezek ellen az ellenségek ellen védekezik a szabadelvű eszme.

A szabadelvű párt nyugodtsága a híven teljesített kötelesség tudata által adott erejének a kifolyása.

Az ellenzék nyugtalansága és féltékenysége a durva kötelességesség és azt a kiáltó ellentétet bizonyítja, melyet maguk és a szabadelvű magyar nemzet közt felidéztek.

Bármikor legyenek az új választások, a sötét ellenzékre nézve mindig roszkor lesznek. A magyar nemzet nagyon jól tudja már, hogy bizonyos öblösszáju hazafiak — tudatosan, vagy öntudatlanul, — tulajdonképpen a haza ellenségei.

Schaeffer Antal temetése.

Nagybeeskerek, július 6.

Utolsó útja is méltó volt ahhoz a fényes pályához, melyet a sors Schaeffer Antalnak osztályrészül juttatott.

Torontál vármegye legelőkelőbb papjának temetésére ugyan sem a megyés püspök, sem a helyettese nem fáradt át a szomszéd megyébe, de eljött pályatársai és barátai nagy része, ott voltak a hatóságok, a lelkészek s a polgárság színe-java, felekezeti különbség nélkül. Tanujele ez egyrészt annak, hogy a megboldogult, ki életét egy vallásnak szentelte, lelkipásztori működésében sohasem sértette a más felekezetiek meggyőződését; de bizonyítja másrészt azt — s szívünknek jól esik ezt épen egy katolikus pap sirjánál mondhatni, mivel az utóbbi években a katolikus papot részesíti a közvélemény a legszigorubb kritikában — hogy itt béke egyetértésben élnek az összes felekezetek, pedig ugyancsak különböző templomokban imádják e városban az istent.

Schaeffer Antalt eltemették, de emléke élni fog közöttünk, míg mi is oda nem követjük, a hová tegnap kivitték.

Béke poraira! Az örök világosság fényeskedjék neki!

Az utolsó napokról alábbi tudósításunk számol be:

A házban.

A ravatalt a parochia azon részében állították fel, a mely a megboldogultnak lakása volt. Feketébe borult a nagy szoba, pálmák és egyéb délszaki növények adták meg hozzá a szomorú összhangzatot. A közepén pedig rekedt ő, a szeretett lelkipásztor. Az aranymisés ruhájába öltöztették, abba a fehér selyem misemondó ruhába, melyben másfél év előtt mondta ötven éves miséjét; kezén az apáti keztyű fehérlett a gyűrűvel, ő maga pedig mozdulatlan nyugodott, álmodozva az örökéletéről. A hatalmas gyertyatartók gyertyái rávetették fényüket az ősz fejre s

A „TORONTÁL” TÁRSZÁJA.

Nyomorúság.

— Vittorio Ferrari. —

I.

Alacsony, sötét, rosszelegőjű szoba. Valami olajlámpa pislogott halovány világgal, a mely nem világította meg az odut, csak az egyik részét, míg a többi hely félsötét maradt, homályos körvonalait mutatván egy pár rozoga butornak.

A kandallóban egy-két parázs pislákol, kialvófélben levén a kemence tüze; mellette egy ócska fekete faszekrény állott, a melynek főkjai valaha sárgára voltak festve, de az idő lekoptatta róluk a festéket; a szekrényen egy jó nagy darab polenta. Tovább, a fal mellett egy ágy, a melyhez már nem jut el a lámpa világa; a sötétben egy fekvő öreg ember alakjának körvonalai látszanak s az ágy fejénél egy idős asszony áll.

Kívül a tavaszeli hideg szele dühöng s erősen csapkodja az ablakok — papirosát, a mivel be vannak ragasztva.

II.

A beteg felkél félig s ülő helyzetében na gyot sóhajt; az asszony egy pohár vizet hoz neki.

Az asszony kisdud, nem durva vonásokkal, a melyek azonban elvesztették már kifejezésüket; a fejét folyton hátravetve, mint az örültek és vakok szokták; szemei révedező tekintetűek, kezei remegnek és egész teste ideges, rángatózó; bőrét, a mely ránczos már, sápadt fehérség borítja.

A szegény teremtés a beteghez közeledik. egyik kezével támogatja ültében, másikkal odanyújtja neki a poharat; egy-egy pillanatig nézi;

aztán a szekrényhez megy, levág egy darab polentát s majdnem öntudatlanul kezdi enni.

— Giuseppe nem eszel te is?
— Nem, fáj a gyomrom — jobb lesz a szegény gyerekeknek — hol van?
— Itt. Alszik.

Az öreg felveti szemét; egy szalmacsomón heverő hét-nyolcz éves gyermekre esik tekintete. Aztán ismét lecsukja fáradt szempilláit.

Márta ezalatt megette a darab polentáját s hirtelen hátravetvén fejét, szenderegni kezd. Teste azonban még mindig reszket, mind lassabban, lassabban...

A szél hatalmasan rázza az egész viskót, majd kialszik tőle a pislogó lámpaláng.

III.

Giuseppe nem alszik; elméjében, a mely érzi a halál közeledtét, feltűnnek nyomorúságos életének eseményei; egy csomó türés, szenvedés, keserűség.

A gyermekkor évei. Tudja, hogy élt de hogy miért, maga sem érti. Arra emlékszik, hogy legtöbbször a mezőn élt éjjel nappal és — sokat éhezett. Aztán az ifjkor évei; küzdelmek szakadatlan sora; aztán házassága s nagy fáradoimai az asszony eltartásáért, végre a betegség, a sorvadás betegsége...

— Csak hust enni s bort inni, más gyógy szert nem adhatok barátom, mondta az orvos. Mintha ő nagy ur volna, aki mindig csak hust eszik s drága borokat iszik?

Azután megszületett Luiza. Ettől kezdve már nemcsak a tüdeje kinozta, hanem a gyomra is, azt hitte meg kell örülnie a sok szenvedéstől. De az asszonyért és a gyermekért küzdenie kellett a megélhetés kinjaival. Luiza felnőtt, s szép, nagy leány lett belőle; elvette a kovács

fia; kiment a veje Amerikába — meggazdagodni, egy évig semmi hírt sem hallottak belőle. Akkor a fiatal asszony meghalt maláriában, egy kicsi fiúcskát hagyva hátra.

Eltelt hat év, a legnagyobb szenvedések közepett. A nélkülözésekkel nem törődött volna, csak a gyomra meg a melle ne kinozta volna!

Most érzi, hogy meghal, nemsokára. A teste teljesen merev, érzéketlen egy idő óta. Arcvonalásaira — érzi — rászállt a halál sápadtsága.

— De a fiúcska, mi lesz belőle, nagy Isten? Szegény gyermek olyan gyenge és beteges, érte szeretne élni még egy pár évig.

Megsimítja a hideg homlokát s nagy bajjal, erőfeszítéssel lábra áll. Lábai reszketnek, amint a hideg földre lép. A Márta vállára teszi a kezét:

— Jer ide mellém, beszélni akarok veled.

Amint vissza akar menni az ágyba, meglátja a szegény a polentadarabot. Hátha még az eledel — legyen az akár milyen silány — megszünteti a gyomor zsibbadását.

Beleharap s úgy érzi, hogy jól esik. Eszébe jutott gazdag szomszédja, aki mindig hust eszik és erős, drága borokat iszik. Ő még a szomszéd kutyájánál is rosszabbul él!

Ugy gyűlölte e perczen a gazdag embereket s úgy utálta az életet!

Mikor Márta melléje ült, magához tért egy kissé.

— Látod, — mondá neki — én érzem már, hogy megyek. Menj el a lelkész urhoz, ő jó ember, mond meg neki, hogy a gondjaira bízom a

A hivatalos melléklet 130. számával.

gyöngén bevilágították a szomorú helyet. A koporsó mellett kivont karddal két városi rendőr állott, körötte pedig szerető híveinek sokasága, a mely könyezve néz a ravatalra, hol csak a romja fekszik annak az egykor hatalmas szervezetnek.

A tegnapi nap folyamán óriási népség vonult a parochiára, hogy még utoljára lássa mindenki Schaeffer praelatust, hogy egy imával rójjja le a pástort iránti kegyeletét. Soha sem volt még olyan eleven az egyszerű papilak, nyüzsgő emberáradat hullámozott nemcsak előtte, hanem künn egészen a Ferencz József téren is. Később azután beborították a halott főpap arcát, délután pedig, jóval a temetés előtt, leszegesték a koporsót is és evvel eltakarták Schaeffer praelatust örök időre az ő buzgó népe elől.

A templomban.

Délután 5 órakor a hazban történt bezen-telés után a halottat átvitték a plébániatemplomba, a hol a templomhajó elején helyezték el. A tetéjére tették a püspöksüveget és a pástort botot. Eüli haladtak a minisztráns gyerekek, utána három papnövendék a kik a nagykeresztet vitték, azután jöttek a többi lelkészek, valamennyien az egyházmegye p-pjai, a kik itt Nagybecskereken voltak segédlelkészek az elhunyt mellett. A busz pap után feltűnt Folly kanonok elegans alakja, a ki, fején a püspöksüveggel, fejezte be a menetet.

A temetésnél segédkező papság teljes névsora a következő: dr. Folly Emi de Follimonov praelatus, kanonok, Abfali Karoly ker. esperes, Szabó Ferencz nemet-eleméri, Rózsa Janos tordai, Grósz György begaszentgyörgyi, Vendeschuh Agoston szecsányi, Holcz Ferencz katinfalvi, Olajos József lázárközi, Kayser Lajos török-becsei, Gróczy Péter klekki plébánosok, Geiger Alajos leiki igazgató Temesvárról, Sóka Ignác rab lelkész Szegedről, Wagner Nándor hitoktató, Fonyó István kinevezett pádei plébános, Hadady Géza kegyesrendi tanár, Tefert Ferencz és Amehlinger Ferencz segédlelkészek, Schweninger Jakab cskai káplán, Arendt Endre kegyesrendi, Engel Ferencz, Knopf Agoston és Tullics György csanadegyházmegyei papnövendékek.

A templomban ott voltak: Rónay Jenő főispán, dr. Dellimanics alispán, Kovach Agost kir. tanácsos, Talapkovits Vazul pénzügyigazgató, Steinbach Antal tanfelügyelő, dr. Duka László tv. bíró, Poroszkay Béla m. főügyész, dr. Mihailovich Odon arvaszeki elnök, Balázy Jozsef főgym. igazgató, Krsztics Janos polgármester, Hadfy Dóme kir. közjegyző, Vudy György postafőnök, Lauka Gusztáv a Ferencz-József-terem lovagja, báró Hauser főispáni titkár, dr. Perisics Zoltan v. főjegyző, Matuskovits Mátyas aljbíró, Zsiros Mihay m. főszámvevő, a közös- és honvédszti- kar majdnem teljes számban, az összes hitfelekezeti papjai és előjárói s a polgárság színe-java.

A papság a szentélyben elfoglalta helyét, majd Olajos József lázárközi plébános a szószékéből gyászbeszédet intézett a közönséghez, melyben méltatta Schaeffer Antal praelatustnak

kis fiút. Vegye az oltalma alá, mert különben ehen hal szegény artatlan, mint egy kóbor kувasz-kutya; Battista, tudod tartozik még egy-néhány liránkkal; azt a kis fiúnak hagyom; legyen szegénynek jó tápláléka, hisz ugyis olyan gyengécske . . .

Ezzel elhallgatott. Feje hátraesett a párnára.

Márta egy darabig várta, hogy szóljon még valamit; várt-várt. Nem hallott egyebet a szél zugásánál.

IV.

A tisztelendő ur eljött, meggyújtott egy szál gyertyát, egy keresztet tett a halott kezei közé s aztán egynéhány imádságot elmondva, elment. Az öreg asszony nem mondott neki semmit; csak bámult maga elébe folyton.

Elment aztán Battistához, hogy eligazítsa vele a doigot. Azután este későn, mikor hazafelé ment, megállt; ott a föld mellett, majd leült a partra; a fiuc-ka reszketett mellette.

Márta csak nezte, nézte a folyó tovasuhanó hajbait. Azok úgy hívták a maguk ölebe! Az öngyilkosság esábjá megszálta ellenállhatatlanul.

A folyó hajbait folyton csalogattak . . . S felelt a hívó szóra. Lement a parton, be a vízbe, az örültek semmit mondó tekintetével bámulva a habok közé; mellig, nyakig ment bele — majd elmerült . . .

— Nagyanyám! Nagyanyám! — kiáltott a fiucska, majdnem megmeredve a felelemtől; s eszeve zetten futkosott a parton, segítségért kiáltozva.

A folyó lassan folyogált tovább. Ezüstös hajbait nyugodtan ruhantak el egymás után . . .

sz egyház és haza körül szerzett érdemeit, el-bucsuztatta a lelkipásztort a nyájától és elbucsuztott ő maga is a kerületi papság nevében a jó kartárstól.

A halotti szertartás után Nocker egyházi karnagy énekelte a szokásos énekeket, majd egy műkedvelőkből álló férfiak gyönyörű gyászdalt adott elő.

Azután kivonultak a halottal, a kit tekintélyes becseréki polgárok vittek a halotti-kocsira, ráhelyezték arra a szekérre, a mely csupán egyszer visz mindenkit s akkor is utolsó, szomorú utjára, a melyről nincs visszatérés.

A menet.

A harangok folytonos zugása mellett indult el a gyászmenet a Bonnáz-utca felé. Szomoruan kongtak a harangok, mintha ők is érezték volna azt a fájdalmat, a mely annyi sok ember keblét szorongatta. S az ég beborult, ólomszürke fellegek takarták be a nemrégén még mosolygó boltzatot, sehol egy napsugár, sehol egy barátságos pillantása a természetnek, mindenütt komor, ünnepies szürkesség, mindenütt gyász.

Az apáca-kolostor előtt váratlan, de annál meghatóbb kép tárult a halottas község elé. A templom szárnya két oldal ki volt tárva, benn az oltár fénytengerben uszott, az ajtóban kezükben égő viaszgyertyákkal, könyező szemekkel állottak az iskolavérek, kik az elhunytban a lelkipásztorton kívül igazgatójukat is veszítették el. Meghatóbb látványt képzelni sem lehetett, s a kik látták ezt a megragadó képet, maguk is könyekre fakadtak.

Egy percnyi megállás után tovább indult az egész menet, ki, a Német-utczán keresztül, a megboldogultnak új lakásába, a temetőbe. Az ég pedig, hogy szintén kifejezze szomorkodását, könyezni kezdett és eláztatta azt a kitartó tömeget, a mely nem törődött most a természet szeszélyeskedésével, hanem kikísérte szeretett főpapját egészen a végső nyugvóhelyéig. Utözben nem volt ablak, a melyet el ne foglalt volna a részvétezők csoportja. Mindenki látni akarta a temetését annak a lelkipásztornak, ki annyiszor adta tanujelét hazafiai érzületének és vallásosságának.

A temetőben.

Mire a menet kiért halottaink kertjébe, a nyári nap már rég eitűnt és komor fellegek borították el az eget. Csakhamar hatalmas záporcső eredt meg, a temető akác-fai között csunya szél súvított, a költő szavai szerint jó idő a bucsuzásra.

A bejáratnál balra fekszik az a hely, melyet a hitközség papjának nyugvóhelyül szánt. Itt helyezkedett el a menet s a papság elvégezte az utolsó bezen-telést. Majd dr. Plechl Szilárd, a hitközség elnöke bucsuzott el a szeretett lelkipásztortól e szép, mélyen átértett szavakkal:

Mélyen tisztelt gyászoló közönség!

Szomorú és felette nehéz tisztemben járok el, midőn a róm. kath. hitközség nevében forrón szeretett lelkipásztortunktól bucsút veszek. Schaeffer Antal pápai praelatus és kamarás plébánosunk — hazafias és a közügyek terén szerzett hervadhatlan érdemeitől eltekintve — több mint egy félszázadig állott azon örök Istennek szolgálatában, ki a világot megteremtette és azon világrendszert létesített: a keresztény hitet, melyben az embernek eszményi és erkölcsi érdekei oly szépen találkoznak. A legutóbbi 16 év alatt lángoló szíve értünk dobogott, ő buzditott feladatunk és hivatásunk elérésére, mely Istennek mind teljesebb felismerésében áll minden megnyilatkozásában, a multban és a nagy természetben; folyton és folyton ő figyelmeztetett a lélek felelősségére és életünknek a földön való folytatására mint etikusk létünknek fő-oszlopaira. Felejthetetlen halottunk! fogadd e visszahagyott drága kincsekért a hitközség örök háláját. Nyugodjál békében!

Százan és százan tolongtak a sirhoz, hogy egy maroknyi földet vethessenek ők is a sirba s aztán eltávoztak, ajkaikon e szavakkal:

— Requiescat in pace.

Koszorúk.

A koporsóra a következő koszorukat tették, mind negynyi gyönyörű élővirágokból készült: Therese Janker — letzten Gruss; Felejthetlen jöltevőjének — Janker család; Geisz család

— hála jelül; Nyugodjék békében — Kabdebó család; Schaeffer praelatusnak — a kerületi papság; Miasszonyunkról nevezett iskolavérek; A szeretett jöltevőnek — hálás Lujzája. Schaeffer Antalnak — a róm. kath. hitközség.

Requiem.

Ma délelőtt 10 órakor tartották meg a róm. kath. plébániatemplomban Schaeffer Antal lelki üdvéért a gyászmisét, melyen a hatóságok és szépszámu közönség vettek részt. A misét Folly dr. pápai praelatus celebrálta fényes segédlettel, az isteni tisztelet fényét pedig nagyban emelte Nocker János egyházi karnagy remek éneke.

Elhangzott az utolsó Isten hozzád, ráborították a koporsóra az utolsó kapaföldet; Schaeffer Antal nem lakója többé a földnek. A lelke oda-át jár az igazak lakában, a mindentudó bíró trónja előtt, hogy beszámoljon földi hivatásáról. Adja meg az ég neki azt a nyugalmat, a melyet olyan igazán megérdemelt egy hosszú életen keresztül, legyen neki könnyű a föld, a melyben örök álmát alussza.

HIREK.

Tájékoztató.

Aug. 3. községi jegyzők kongresszusa.

A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

— **Hétfői számunk.** Minthogy hétfőn nem érkeznek ide a fővárosból lapok, a „Torontál“ szerkesztősége olyképen intézkedett, hogy a hétfőn megjelenő számunk felelelje mindazt, a mi vasárnap és hétfőn történik. Ezt t. olvasóink egyébként a mai bő távirati rovatunkból is láthatják.

— **Személyi hír.** Rónay Jenő főispán holnap hivatalos ügyekben elutazik Nagybecskerekre, hová csak e hó 9 én reggel érkezik vissza.

— **Hymen.** Kralik László, a nagybecskereki főgimnázium széptehetségű fiatal professzora Nagy-Kikindán örök hűséget esküdött Bizinger Irma kassasszonynak. A vőlegény násznagya dr. Kralik Árpád dunaszerdahelyi közjegyző, a meny. szonyé Ujbázy László gimnázium tanár. — Tegnap délután eskette össze külön megbízás folytan Hadfy Karoly járási főszolgabíró Nagy-Ózón Meixensberger J. volt n. öszi jegyző leányát Mariczit Engelseman Ferencz nagyösi segédjegyzővel. Ezen alkalommal szerepelt a járásban először a főszolgabíró, mint anyakönyvvezető. — Scholtz György es. és kir. közöshadseregbeli Pancsován áltamasozó főhadnagy a napokban jegyezte el Germany Hugó alt. elemi tanítónak kedves leányát, Iona kassasszonyt.

— **Schaeffer Antal sirja.** A nagybecskereki róm. kath. hitközség szombaton tartott ülésében egyhangulag elhatározta, hogy elhunyt plébánosa részére ingyen bocsát rendelkezésére egy sirhelyet, egyben elfogadta a család azon ajánlatát, miszerint a sir fenntartására egyszerűsmindenkorra 200 forintot fizet be a hitközségi pénztárba.

— **Vidéki sajtó.** Ó Bacsán, „Ó-Bacsei Közlöny“ cziműl Csupor Gyula szerkesztésében új heti lap indult meg.

— **Német színészek Pancsován.** Mint ottani levelezőnk írja, e napokban érkeztek Pancsovára a Duba-féle ismert vidéki német társulat. A német színészek ellen senkinek sincs kifogása, aminthogy a szerbek ellen sem agítal senki, csak egy bánt bennünket — végzi levelezőnk — hogy ezek a német társulatok olyan nagyon — rosszak.

— **Új távirat-állomás Nagybecskereken.** A torontai helyi érdekű vasutak üzletigazgató-ságának forgalmi osztályában (Mercoy-utca 5.) székelő távirat-hivatal folyó hó 5 ikétől kezdve magán táviratok kezelésével is megbízottat. — Ez intézkedés különösen az Amerika városrészlakói között bizonyára örvendetes szenzációt kelt.

— **A hol nem fizetnek.** A pancsovai „Határőr“ írja: Elseje — pens nélkül. Szomorú, de igaz; fájdalmas, de való: a városi tisztviselők e hó 1 én esedékes fizetéseiket nem kaphatták meg. A fáma azt beszéli, hogy a pénztárban nem volt pénzkészlet. A fáma — mint tetszik tudni — rossz nyelvé. Az igaz ok az volt, hogy csupa ezrese volt a pénztárosnak, és senki se bírta felváltani, még a selyemgubóhivatal sem.

— **Elgázolt kerékpározó.** Nagy Kikindáról írják, hogy a napokban egy náköfalvai biciklistát a ki Náköfalváról Nagy-Kikinda felé tartott, egy kocsi elgázolta. Hallomás szerint a biciklista és a fuvaros szembe találkoztak s a lovak az ismeretlen jármű láttára megbokrosodtak; a biciklista látta a veszélyt, félre akart térni, de a lovak egyenesen utána vágattak és keresztül gázolták rajta. A bicikli egészen széttört, a biciklis pedig a fején súlyos sérüléseket szenvedett; egy hemokhordó kocsi szedte fel mindkettőjüket és hozta be a városba. A kocsis a színhelyéről azonnal elhajtott és a rendőrségnek szorgos kutatása dacára sem sikerült eddig megtalálni. Beszélnek azt is, hogy a kocsis, a ki nagy ellenszenvvel viseltetik a gyorsabban haladó járművek iránt, erőszakkal gázolta el a biciklistát.

— **Vizes nyaralás.** Az idei nyár olyformán indul, mintha elvből akarná tönkrejuttatni a fürdőket, meg a nyaralókat. Ide s tova beleérünk a kutyá jegyébe, mikor ránk süti minden melegét a nap és ennek dacára nem ritka az ezredéves magyar, a ki überczihába burkoltan száguld a dolgai után. A mit forró, tikkasztó nyári napokon annyi buzgósággal kér a gazdaember a kiszáradt szomszagos földre, most bőven osztja az ég áldását, csak hogy már nincs benne köszönet. A megért gabonák egymásra dülve hevernek amint az eső és szél leverte őket, egy kisebb részük keresztbe gyűjtve, vagy kékbe kötve fekszik a vizes tarlókon. A tanyai magyar magára teríti a kifordított subát s lehangozt, mogorva képpel nézi zsiros kerek kalapja alul az egymásra gomolygó szürkés fellegeket. Olyas valamit érez, amint rövid száru cseréppipájából keményen szívja a szüzdohányt, mint az öreg anyó, mikor a szinültig telt sajtart felrugja előtte a nekiszilajodott riska tehén. Az aratási munkákat különben mindenütt abba hagyták, míg a derültebb napok felszárítják az átázott rendeket.

— **Az akáczs veszedelme.** Az akáczfát, az alföld eme csaknem egyedüli tűzelő s így leghasznosabb fáját, nagy veszedelem fenyegeti. Mint tudósítónk írja, Hajdu-Böszörményen s a vidéken nagy számmal tenyésző akáczfákat az akácza tetű (*Leucanium Robiniarum Dougl.*) nagy mértékben ellepte s hatása már is nagyon szembeütő. Városi kertészünk becses figyelmét őszinte tisztelettel felhívjuk erre a legújabb betegségre, miután köztudomás szerint Nagybecskerek tadiszét majdnem kizárólag akáczs képezi, — amennyiben a Ganz gyár kegyelméből néhány darab megmaradt az utcákon.

— **Vasúti kocsikban felejtett holmik.** A magyar kir. államvasutak igazgatósága részéről közhírre tétetik, hogy a vasúti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérművek, botok, napernyők stb. az alább felsorolt állomásokon és következő napokon tartandó nyilvános árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adni: Arad állomáson f. évi július 10 én d. e. 9 órakor, Budapest keleti p. u. f. évi július 13 án d. e. 9 órakor, Szeged állomáson f. évi július 15 én d. e. 9 órakor, Fiume állomáson f. évi július 22 én d. e. 9 órakor.

Táviratok.

Az erdélyi ref. egyház közgyűlése.

Budapest, július 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kolozsvárról telegrafálják, hogy Bánffy Dezső báró minisztereinek odaérkezett és még a délelőtt folyamán meglátogatta Szász Domokos püspököt. Délután nyitotta meg Kemény Kálmán elnök az erdélyi református egyházkerület közgyűlését, a mely elé olyan nagy érdeklődéssel nézett már napok óta mindenki. Szász Domokos püspök a leghatározottabban visszautasította azon vádakát, mintha ő az őrizetére bízott egyházi vagyonnal börtönspekulációkat folytatott volna, az értekezlet pedig bizalmat szavazott neki. A gyűlés egyik legfontosabb tárgya a nagyenyedi ref. theologia ügye volt. Hosszu és szenvedélyes vita után a gyűlés elhatározta a theologia beszűntetését.

Budapest, július 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kolozsvárról telegrafálják: Az egyházkerület gyűlésén kisebbségben maradtak értekezletet tartottak, a melyen

kimondották, hogy magatartásuk békés és mérsékelt lesz a püspök személyével szemben. A nagyenyedi iskola ügyében felebbezést terjesztettek be a konventhez, a törvényhozáshoz, sőt a királyhoz is, az egyházkerület tanügyi tekintetében pedig bekövetelik az igazgató-tanáctól a számadásokat.

Képviselői beszámoló.

Budapest, július 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zólyomból telegrafálják, hogy Zsilinszky államtitkár tegnap tartotta ott meg nagy néptömeg előtt képviselői beszámolóját, melyet nemcsak a magyarság fogadott nagy lelkesedéssel, hanem a tót többség is.

Budapest, július 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hévízy János, a nagykanizsai kerület országgyűlési képviselője szintén tegnap tartotta Nagykanizsán beszámolóját, a mely alkalommal a kíséretében levő Ugron Gábor kifejtette, hogy a nemzeti függetlenség nagy eszméje nem lehet aláveteve az egyházpolitikának, a mely csak harmadrendű kérdés. Beszédje folyamán sürgeti a hitbizományi intézmény beszűntetését.

A tanügyi kongresszus.

Budapest, július 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az országos tanügyi kongresszus szakosztályai tegnap folytatták a tárgyalásokat. Az izraeliták országos egyesületének diszülésén a minisztert Axamethy dr. min. tanácsos képviselte. Kohon főrabbi beszédében különösen kiemelte a zsidó tanítók érdemeit a hazafias szellemben való nevelés terén. A gyűlés a Hymnus eléneklésével végződött.

Néppárti gyűlések.

Budapest, július 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Vasvárról telegrafálják, hogy ottan a néppárt tegnapra gyűlést hívott össze. Ezt a gyűlést a liberálisok megzavarták, a mennyiben mindjárt a kezdetén nem engedték szóhoz jutni Eszterházy Miklós Móríc elnököt, a ki felé ezer torok kiabálta:

— Muszkavezető, népbolondító!

A felingerült tömeg a többi szónokot is megzavarta beszédjében, úgy hogy a gyűlésből semmisen lett. Ehhez járult még az a körülmény is, hogy a nép inzultálta az emelvényen álló papokat, ami végre arra kényszerítette a fősztolgabíró, hogy a gyűlést feloszlassa.

Eszterházy elnök és a kíséretében levő papság mélyen leverve hagyták el az emelvényt és félrevonultak a domonkosok udvarába, hol csakély számu hiveikkel egész csöndben folytatták a megszakitott tanácskozást.

Budapest, július 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szent-Király-Szabadja vespérmegyei kis községben ifjabb Zichy Nándor gróf elnöklése alatt szintén néppárti gyűlés volt, a mely azonban fiaskóval végződött.

Budapest, július 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Váczott is volt tegnap néppárti gyűlés, a mely azonban nem sikerült úgy, mint a hogyan a párthivek gondolták. Majthényi István országgyűlési képviselő, kit zajos ovációkkal üdvözöltek, beszédet tartott, melyben intette hivatelt, hogy legyenek ellenfeleikkel szemben is türelmesek.

A bécsi liberálisok.

Budapest, július 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) A bécsi liberális vendégek érkezését nagy érdeklődéssel várják. Az összes társas körök végrehajtó bizottságokat választottak, melyek Váczig az érkezők elébe utaznak. A vendégek tiszteletére három napig tartó ünnepek rendeztetnek.

Amerikai magyarok kegyelete.

Budapest, július 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kiállítás területére érkezett amerikai magyarok a tegnapi nap folyamán három magukkal hozott remek koszorút helyeztek Kossuth Lajos és Deák Ferencz sírjára, továbbá gróf Széchenyi István szobrára.

VASUT-ÜGYEK.

Magyar kir. államvasutak.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Kassa állomásán az 1896. évi december hó 31 től megüresedő vendéglői üzletnek ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra leendő bérlete iránt, azaz 1899. évi december hó 31 ik napjáig ezenel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Kassa állomásán levő vendéglői üzletére 14633. számhoz.” felirattal ellátott borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok az 1896. évi október hó 1-ső napja déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége titkári hivatalához posta úján térti vévény mellett — nyújtandók be. Bánatpénz fejében pedig 100 frt, azaz egyszáz o. é. frt készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírban — a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztárána Miskolczon az 1896 évi szeptember hó 30 ik napja déli 12 óráig beteendő.

A vendéglői bérletére vonatkozó feltételek, a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és keresk. osztályában (II. emelet) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők; miért is az ajánlattevők től feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik, s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre szabadon választhasson.

Miskolcz, 1896. június hó 19 én.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak India állomásán az állomási vendéglői üzletére kötött szerződés 1896. évi október hó 31-én lejárván, nevezett vendéglői üzletnek ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra, azaz 1896. évi november hó 1-től 1899. évi október hó 31-ig leendő bérbeadására ezenel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak India állomásán levő vendéglői üzletének bérbevételére 18075/96 számhoz.” felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönben a kellő okmányokkal (iparendély és erkölcsi bizonyítvány) felszerelt ajánlatok 1896. évi július hó 30 ának déli 12 óráig a m. kir. államvasutak Budapest jobbpárti üzletvezetősége titkári hivatalához posta úján, térti vévény mellett nyújtandók be; bánatpénz fejében pedig 150 azaz Egyszázötven o. é. frt készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtő pénztárána 1896. évi július hó 29-én déli 12 óráig leteendő.

Ertékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizennégy napnál nem régebb utolsó napi árfolyam szerinti értékben, de csak a névértékben alul fognak számíttatni.

A nevezett vendéglői bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi osztályában (Budapest, Külső kerepesi ut 8. ház-csoport I em. 33. szám) vagy Budapest jobbpárti (keleti p. u.) és győri forgalmi főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is ajánlatot tevők től feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A magy. kir. államvasutak budapest-jobbpárti üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők között szabadon választhasson.

Budapest, 1896. május havában.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

